

diu *sam páu* i prou: única declaració que obtingué Casac. el 1920, del seu inf., home del poble, a Camprodon; amb gentilici *sampauēns*. Per l'embaràs ortogràfic en què ens trobàvem, el 1931-3, a l'I.E.C. (ponència Fabra-Casac-Coromines), vaig haver de procedir a alguna pregunta forçada, en excursions que feia aquells dies:

Una dona al Coll de l'Art, vora Surroca (v-1930) em va dir: —És *sam páu*. —St. Pau de què? *də səgúriəs*? —No, no... (vacil·lava). A St. Pau mateix, en una estada ràpida (vii-1931): «Bé veig que En Tal diu s. p. d. *səgúries* ---». Així decidí imprimir-ho la Ponència, sense temps d'indagar-ho bé. Ja, però, 1-x-1936, a Camprodon, un coneixedor de tota la vall, protestà decidit: —No, no: és *sam páu de səguriəs* (Ll. j, 68); i *səguriəs* ja un altre el 1935. I a Sant Pau mateix en l'enq. d'aquest any (vii, 110-114); i a la Vall del Bac, 1954 (xxi, 20 ss.); pertot igual. En fi, el savi amic Mn. Julià Pascual, de Camprodon, certificà el 1970, que ha oït *səguriəs*, i mai altrament, a la gent vella de moltes pagesies circumdants.

Altrament és l'única accentuació que pot conjuminar-se amb les còpies dades medievals.

MENCIONS ANT. 904, el bisbe de Girona, en la consagració d'una esgl. a Camprodon, dedicada a Sant Pere, li somet entre altres: «--- villa *Frexaneto* et *Porrarias* et *Segorilias* et *Graxanturi* et *Paratella*» (Villan., *Vi. Li.* xv, 276; Monsalv. x, 246; Alart, *InvLC*; *Cat. Car.* II, 75.7); 913: reconeixement a l'abadessa de St. Joan, en presència dels comtes de Bna. i de Cerd., de propietats en la vall, afr. «Or. in collo q. voc. de *Segorilias* --- usque ad Poio --- Pendediço --- Mer.: serra q. est inter *Vallefagonda* et Valle St. Iohannis» (Udina, *Arch. Cond.*, 161.4 = Mons. xv, 81.23). Abans de 925, segons un extret trobat a St. Jn. Abad., Carles el Simple havia reconegut a l'Abadia de St. Joan «alodium in com. Bisuld., in valle *Segurilias* --- afr. in serra Vallis de *Biania*, et --- de collo de *Segurilias* --- villam *Porrerolas* ---» (Udina, *o. c.*, p. 473; *Cat. Car.* II, 473.9f.); 964: *Segurilliis* (Botet, *GGC*, art. St. Pau); 998, l'abat del Mon. de Besalú dona primícies «de --- par. Sti. Mikaelis qui est sita in valle *Securillas*, in villa q. d. Avellana Curba» (Mons. xii, 8.17).

1054: *Segurilis* (Botet, *l. c.*); 1141: «in *Segurilles*» (Alart, *InvLC*, s. v. *segur*); el mateix any (potser en regesta), confirmen la «eccl. Sti. Pauli de *Seguries* a l'abadia de St. Joan» (Villan., *Vi. Li.* vii, 250); *S. XII*, llistes de parr. *viganates*, *Sogoriles*, doc. I, II, i *Segurilias* III (Pladevall, n.º 312); 1206: «ville de Campo Rotundo et de *Seguriis*» (*BABL* III, 378); 1217: *vila de St. Pau de Segurils* (cita de Parassols, en Alsius, p. 246, forma que Alsius torna a treure de Parassols, a p. 241, amb data 1248), potser és el mateix doc. p. p. Font Rius, a. 1217, *C. d. p.*, § 240. Font en dona altres cites en *-iliis*, *-iis* aa. 1237 i 1248 (§§ 269, 288); 1332 i 1336: eccl. de *Seguries* (Junyent, *Mi. Griera* I, 384, 386); 1342: *Seguries*, cita de Parassols, en Alsius (s. v. *Puigmal*); 1359: Sent Pau de *Sesgorilles* (*CoDo-ACA* XII, 81); 1586: «parr. Sti. Pauli de *Segurilliis*»,

en un escrit trobat en un mas de la Vall de Camprodon (comun. de Mn. J. Pascual).

En sinopsi, l'anàlisi comparada de les mencions medievals, mostra que totes, en nombre d'una vintena, tenen *S-* inicial (mai *ç*), i que les 12 o 13 més antigues, molt ben transmeses, presenten, totes, una terminació que fonèticament significa *-iəs*, grafiada *-ilias*, *-illiis* etc., la qual continua encara en algunes de posteriors; de manera que la terminació *-ies* no apareix en text segur fins al S. XIV, amb alguna anticipació escadussera i incerta en el XIII. És clar, doncs, que l'ètimon havia de terminar en *-ĪCŪLAS* o *-ĪLIAS* > cat. ant. *-iyles*, amb la cons. lateral del tipus *-yl-* (*EntreDL* II, 29-51), que vulgarment esdevé *y* en cat. or., de manera que *-iies* s'hi ha reduït a *-ies*, és clar.

D'altra banda, quant als llocs, veiem per algunes de les més antigues i autoritzades, que no sempre es reduïa a designar el lloc de la parròquia o poble de Sant Pau de S., perquè en la del rei Carles (c. 920) i la de 998 designa tota una «vallis», i en la de 913 i de c. 920 és una collada («collo de S.»): vall que comprèn certs vilars (Porreres, -roles, Avellana-Corba), desbordant cap al Ter, a St. Pau i Creixenturri; i hi consta que afronta amb la vall de Bianya: és a dir, és la Vall del Bac, que és per on puja el gran camí ral de sempre al Capsacosta, donant pas a St. Pau; havia designat, doncs, aquesta alta vall de la Garrotxa (tota o part), juntament amb St. Pau, que és també quasi a la carena, si bé ja de la banda del Ter.

ETIM. Sembla que Alart havia pensat a derivar-ho de l'adj. *segur* (vist l'art. on l'inclou en l'*InvLC*). Fóra una idea ben vaga semànticament i no explica el sufix: si imaginéssim que aHudeixi a la seguretat o tranquil·litat d'uns llocs apartats, no sols quedaria la idea enlaira sinó que tampoc hi lligaria gens la singular derivació en *-iyles*. Jo havia temptejat vagament si podia venir de *CICHORIA* 'xicoirà' o del ll. *CICUR* 'mans, domesticat': però ens eximeix de l'intent de justificar-ho per altres bandes, la *S-* unànime de les 20 mencions, des de l'any 900, vist que la *ç* i la *s* es distingiren impertorbablement fins cap als Ss. XIII-XIV, oralment i en els escrits.

L'existència de l'ètimon *SECURĪCŪLA* (dim. de *SECURIS* fem.) bo i format, en llatí clàssic i popular (Plaute, Plini, Marcial, Vitruvi, i amb derivats ja en clàssics) ens eximeix de cercar combinacions. Car el significat també hi dona agafador: 'dextral petita', «hachette» (i rella d'arada). L'eina dels bosquerols. Excel·lent designació simbòlica de les bosquíes de l'alta vall del Bac i del Capsacosta, i del paisatge entre bosc, camps i clarianes que veiem a St. Pau i en les quintanes del gran mas «El Mariner de St. Pau». És coneguda la ultracorrecció *u-i* > *o-i*, que s'ha donat sovint (*fogir*, *lloir*, *roi*), per tant no ens xoca la variant *Segorilles* amb *o* que notem en algunes mencions, si bé rectificada per la gran majoria, des de mj. S. x.

DERIV. *Segurioles*, paratge veí que em cita Mn. Pascual. Potser també un masculí *Segurils* si és genuí-